

Копасєв Валентин Вікторович,
аспірант Національної академії внутрішніх
справ

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ БОРотьБУ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ

Відсутність системного підходу до ведення боротьби з організованою злочинністю, неналежний рівень взаємодії правоохоронних органів у відповідній сфері, застаріле та розбалансоване нормативно-правове забезпечення з питань боротьби з організованою злочинністю, недосконалість процедури моніторингу криміногенної ситуації, відсутність консолідованої об'єктивної методології оцінки загроз організованої злочинності, використання застарілих форм і методів боротьби з таким явищем призводить до загострення проблем, пов'язаних з організованою злочинністю, та низького рівня ефективності боротьби з нею [1].

Важливе місце серед правоохоронних органів, які протидіють організованим групам та злочинним організаціям, відводиться підрозділам кримінальної поліції.

З початку року за матеріалами підрозділів кримінальної поліції направлено до суду 470 кримінальних проваджень стосовно організованих злочинних груп [2].

Удосконалення нормативно-правового забезпечення боротьби з організованою злочинністю здійснюється шляхом внесення змін до Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» [3] з урахуванням практики його застосування та необхідності подальшого вдосконалення, зокрема щодо оптимізації системи спеціально утворених державних органів для боротьби з організованою злочинністю, порядку взаємодії та координації державних органів, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю, інформаційно-аналітичного забезпечення, форм і методів боротьби з організованими злочинними угрупованнями [1].

Для цього необхідно розмежувати та конкретизувати функції щодо боротьби з організованою злочинністю, визначивши такі підсистеми інституційного забезпечення:

- державні органи, основною функцією яких є боротьба з організованою злочинністю (спеціально визначений підрозділ у структурі Національної поліції);

- державні органи, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю в межах виконання покладених на них інших основних функцій (органи/підрозділи Національної поліції, крім зазначених у попередньому абзаці, СБУ, ДБР, НАБУ та БЕБ);

– державні органи, що сприяють боротьбі з організованою злочинністю (органи прокуратури, органи державного фінансового контролю, контролюючі органи, Державна прикордонна служба, Національна гвардія, органи та установи виконання покарань і слідчі ізолятори, АРМА, розвідувальні органи, органи, що забезпечують формування та реалізацію державної політики з питань інформаційного суверенітету України, ДМС, Національний банк, Антимонопольний комітет, Фонд державного майна, інші державні органи, що здійснюють контроль за додержанням законодавства).

З наведеного вбачається, що концептуальними положеннями Стратегії є створення в системі органів Національної поліції України як спеціально визначеного підрозділу, основною функцією якого є боротьба з організованою злочинністю, так і підрозділів, які беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю в межах виконання покладених на них інших основних функцій.

Тому функціонування в системі органів Національної поліції України спеціально уповноваженого органу боротьби з організованою злочинністю, яким на сьогодні є ДСР НПУ (про створення якого йдеться в Стратегії), а також інших підрозділів, які беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю в межах виконання покладених на них основних функцій за певними напрямками роботи (виявлення і припинення відповідних кримінальних правопорушень, у тому числі вчинених учасниками організованих груп і злочинних організацій), повністю відповідає схваленій Урядом Стратегії боротьби з організованою злочинністю.

Підсумовуючи вищесказане, запропонований проект змін та доповнень до ст. 5 Закону України “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю”, який спрямований на розширення можливостей держави для боротьби з організованою злочинністю, такий:

1. Систему державних органів, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, становлять:

а) державні органи, основною функцією яких є боротьба з організованою злочинністю;

б) державні органи, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю;

в) державні органи, що сприяють боротьбі з організованою злочинністю.

2. Державним органом з основною функцією боротьби з організованою злочинністю є уповноважений орган Національної поліції.

3. До державних органів, що беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю відповідно до визначеної законом компетенції, належать:

а) Національна поліція, крім органу, зазначеного в частині 2 цієї статті;

б) Служба безпеки України;

- в) Державне бюро розслідувань;
- г) Національне антикорупційне бюро;
- г) Бюро економічної безпеки України.

4. Сприяють боротьбі з організованою злочинністю відповідно до визначеної законом компетенції розвідувальні, правоохоронні (крім зазначених у частинах 2 та 3 цієї статті), контролюючі та інші державні органи, що сприяють державним органам, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, у виконанні визначених цим Законом завдань.

Запропонована зміна щодо формування системи державних органів, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, передбачають створення дієвої системи державних інституцій, діяльність яких направлена на боротьбу з організованою злочинністю, та дозволить забезпечити захист прав і свобод громадян та стимулюватиме суспільний розвиток.

Список використаних джерел

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 року № 1126-р Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#n8>.

2. Національна поліція України. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/contacts/national-police-ukraine>.

3. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30 червня 1993 року № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>.

Корзун Андрій Сергійович,

ад'юнкт кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИЯВЛЕННЯ ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ОЗНАК ПІДГОТОВКИ МАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ

Питання протидії масовим заворушенням в Україні (як у теорії, так і у практиці) піднімаються переважно тоді, коли ці суспільно небезпечні діяння вже розпочалися. У періоди ж коли ці злочини не вчиняються, відсутня належна увага з боку науковців та практиків проблемам запобігання, виявлення та розслідування даного виду кримінальних правопорушень. Це призводить до того, що завчасно запобігти виникненню масових заворушень не вдається, а факти підготовки до їх вчинення лишаються невиявленими. Коли ж масові заворушення розпочинаються правоохоронні органи виявляються